

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **D. K.**, zastoupeného Mgr. Pavlínou Mixovou, advokátkou se sídlem Velké náměstí 135/19, 500 03 Hradec Králové, s adresou pro doručování Vodičkova 33, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, ve věci kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 4. 2005, č. j. 59 Az 163/2004 - 18,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále označován jako „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 8. 2004, č. j. OAM-2615/VL-07-082004. Tímto rozhodnutím byla jeho žádost o azyl zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Stěžovatel ve své kasační stížnosti uvedl, že podává kasační stížnost z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Toto nesprávné posouzení pak stěžovatel konkrétně spatřuje v tom, že dle jeho názoru splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Uvádí, že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině, která nemá možnost dění v zemi

ovlivnit. Příslušníci této sociální vrstvy pak ani nemají možnost se proti tomuto dění jakkoliv bránit. Stěžovatel ve své kasační stížnosti dále popsal potíže, které jeho rodina měla po povodních v roce 1998, kdy byl zcela zničen dům stěžovatele a jeho rodiny. Pokusy stěžovatele a především jeho matky o pomoc od státních orgánů vzhledem k jejich tíživé situaci, důchodovému věku rodičů a vážnému zdravotnímu sestry byly neúspěšné. Státní orgány na tyto žádosti nijak nereagovaly. Stěžovatel při několikaletých pokusech o hledání práce nebyl úspěšný, a to vzhledem k okolnostem, že v oblasti byla celkově špatná nezaměstnanost, ale i vzhledem k tomu, že ze strany zaměstnavatelů i státních orgánů bylo stěžovateli dáváno najevo, že pochází z jiné oblasti. Stěžovatel ve své kasační stížnosti dále namítá, že důvody jím uváděné jsou podřaditelné pod důvody udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel uvádí, že se v České republice velmi dobře adaptoval, má snahu se naučit český jazyk a má dlouhotrvající vztah s českou státní příslušnicí, se kterou miní uzavřít sňatek a založit rodinu. Možnost odloučení od ní by pak pro oba dva znamenala citové strádání. Proto se stěžovatel domnívá, že i jeho osobní poměry, které správní orgán ani soud nezkoumal, odůvodňují udělení azylu z humanitárních důvodů. Stěžovatel dále namítá, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci tak, jak mu ukládá § 3 odst. 3 a 4, § 32, § 46 a § 47 odst. 1 správního řádu. Správní orgán by dle těchto ustanovení měl sám vyhledávat další důkazy a zjištění osvědčující pravdivost tvrzení stěžovatele. Správní orgán pak dle stěžovatele vycházel pouze z protokolu o pohovoru se stěžovatelem a ani v tomto pohovoru správní orgán nezkoumal, zda zde má žalobce citové zázemí apod. Žalobce se domnívá, že krajský soud, který vzal tento nedostatečně zjištěný skutkový stav za prokázaný, porušil právo na spravedlivý proces stanovené v čl. 36 Listiny základních práv a svobod a zásadu rovnosti účastníků při řízení před soudem, která vyplývá z čl. 96 odst. 1 Ústavy. Stěžovatel také namítá, že rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné, jelikož není řádně odůvodněno. Správní orgán se ve svém rozhodnutí vůbec nezabýval důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu a pouze uvedl, že se jimi pro nadbytečnost nezabýval. I krajský soud v tomto směru pochybil, jelikož žalobce napadl rozhodnutí jako celek a ani soud se nezabýval samostatně důvody v § 13 a § 14 zákona o azylu. Dle názoru stěžovatele měl správní orgán řádně zdůvodnit, proč nebyly shledány na straně žalobce okolnosti odůvodňující využití § 14 zákona, a to i za stavu, kdy je na správním uvážení správního orgánu, zda azyl z humanitárních důvodů udělí. Správní uvážení v tomto ohledu neznamená možnost správního orgánu rozhodnout bez toho, aby své rozhodnutí odůvodnil. Napadené rozhodnutí se z tohoto důvodu jeví stěžovateli jako nepřezkoumatelné a mělo být zrušeno. Na základě těchto námitek stěžovatel navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení.

Současně v rámci kasační stížnosti požádal stěžovatel o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydaná rozhodnutí. Žalovaný dále uvedl, že stěžovatel pobývá v České republice ode dne 14. 11. 2002 a o azyl požádal dne 15. 8. 2004, když mu bylo uděleno správní vyhoštění, neboť v České republice pobýval a pracoval nelegálně. Lze předpokládat, že osoba pronásledovaná v zemi svého původu způsobem předpokládaným zákonem o azylu požádá o azyl bezprostředně poté, co se ocitne na území státu, kde je taková žádost možná. Tak se však stěžovatel nezachoval. Důvody uváděné stěžovatelem nelze podřadit pod zákonné důvody pro udělení azylu. Právní úpravu pobytu

cizinců na území České republiky obsahuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, jehož institutů měl stěžovatel možnost využít při řešení své situace, a to i proto, že hodlá se svojí přítelkyní uzavřít sňatek a založit rodinu. Z výše uvedených důvodů správní orgán navrhuje zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku.

Ze správního spisu žalovaného Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti podstatné pro rozhodování o kasační stížnosti: Žádost o udělení azylu podal stěžovatel dne 15. 8. 2004 a pohovor k této žádosti s ním byl proveden dne 20. 8. 2004. Stěžovatel v této žádosti uvedl, že na podzim roku 1998 povodeň jeho rodině zničila dům. Neměli kde bydlet. Musel odjet k příbuzným do Poltavy, pak se vrátil a žil u souseda. S matkou si půjčili peníze na živobytí, neměli je z čeho vrátit. Uvedl, že do ČR přijel za prací. Dále konstatoval, že potřebovali peníze na léčení sestry, která má nemocné srdce. Potvrdil, že obdržel správní vyhoštění a že by si zde chtěl legalizovat pobyt. V ručně psaném prohlášení tyto důvody žádosti o azyl potvrdil. V průběhu výše zmíněného pohovoru, který s ním byl veden, pak uvedené skutečnosti konkretizoval. Zopakoval a upřesnil svoje potíže v zemi původu. Při pohovoru stěžovatel dále uvedl, že v ČR je od listopadu roku 2002 a nelegálně zde pracoval a o azyl požádal, protože byl zadržen policisty a bylo mu uděleno správní vyhoštění. Uvedl, že mu nic nebránilo požádat o azyl již dříve.

Krajský soud se ve svém rozsudku ztotožnil se skutkovými i právními závěry žalovaného vyslovenými v žalobou napadeném správním rozhodnutí. Podle soudu bylo během správního řízení nepochybně prokázáno, že žadatel podal žádost o udělení azylu s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, ačkoliv mohl požádat o udělení azylu dříve. Krajský soud též uvedl, že bylo prokázáno, že stěžovatel neopustil Ukrajinu z důvodů pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, nebo z důvodu odůvodněného strachu z pronásledování z důvodu rasy, náboženství nebo politického přesvědčení. Krajský soud dále poznamenal, že z obsahu spisu plyne, že žalovaný se žádostí stěžovatele zabýval odpovědně a svědomitě, vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Z přílohy k pohovoru se stěžovatelem je zřejmé, že mu byla dána možnost, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k podkladům, příp. navrhl jejich doplnění. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí pak plyne, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí a jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., neboť stěžovatel namítá, že žalovaný a krajský soud nesprávně posoudili otázku aplikace § 12, § 14 a § 16 písm. k) zákona o azylu [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], dále namítá, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci, tak jak mu ukládá § 3 odst. 3 a 4, § 32, § 46 a § 47 odst. 1 správního řádu a své rozhodnutí náležitě neodůvodnil [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], a namítá, že krajský soud porušil právo na spravedlivý proces stanovené v čl. 36 Listiny a čl. 96 odst. 1 Ústavy a nezabýval samostatně otázkou, zda stěžovatel naplňuje důvody uvedené v § 13 a § 14 zákona o azylu [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu

o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkami stěžovatele ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Námítka stěžovatele, že se krajský soud tím, že vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, porušil jeho právo na spravedlivý proces stanovené v čl. 36 Listiny základních práv a svobod a zásadu rovnosti účastníků při řízení před soudem zakotvenou článkem 96 odst. 1 Ústavy, není důvodná. Krajský soud se vypořádal se všemi důkazy, které měl k dispozici, a v odůvodnění svého rozhodnutí přesvědčivým způsobem zdůvodnil, proč považuje žalobní námitky stěžovatele (formulované velmi obecně a na samé hranici přezkoumatelnosti) za nedůvodné. Za této situace lze považovat za dostatečné zjištění skutkového stavu, vycházel-li soud při rozhodování ze správního spisu, a to především z podání a výpovědi samotného stěžovatele. Řízení proběhlo bez jakýchkoliv procesních vad a právo stěžovatele na spravedlivý proces nebylo porušeno.

K námitce stěžovatele, že se krajský soud nezabýval samostatně otázkou zda stěžovatel naplňuje důvody uvedené v § 13 a § 14 zákona o azylu, uvádí Nejvyšší správní soud následující: Správní soudnictví je s určitými výjimkami (viz § 76 s. ř. s., zejm. jeho odst. 2) ovládáno dispoziční zásadou, která nachází své vyjádření v § 75 odst. 2 s. ř. s., jenž stanoví, že soud přezkoumá v mezích žalobních bodů napadené výroky rozhodnutí. V žalobě podané dne 30. 8. 2005 stěžovatel uvedl, že „...*žalovaný porušil ... zák. č. 325/1999 Sb., o azylu (konkrétně § 12)*“. V žádném případě tedy nelze dovodit, že by stěžovatel v žalobě uplatnil jako žalobní námitku nesprávnou aplikaci § 13 a § 14 zákona o azylu. Krajský soud, neshledá-li žalobní námitky důvodnými, má za povinnost v odůvodnění uvést, proč považoval žalobní námitky stěžovatele za liché, mylné nebo vyvrácené. V daném případě ovšem nebylo jeho povinností vyjadřovat se k tomu, co stěžovatel svou žalobou vůbec nenapadl a rozhodnutí správního orgánu nevytýkal; o výjimku z dispoziční zásady se pak nejednalo, nebo. Stížní námitka tedy není důvodná.

Ani důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. není dán. Řízení před správním orgánem probíhalo v souladu s příslušnými zákonnými ustanoveními, za dodržení zákonem zaručených práv stěžovatele a bez procesních vad, které by mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného. Žalovaný správní orgán řádně zjistil skutkový stav, zejména pak ze žádosti o azyl a z důkladně vedeného pohovoru se stěžovatelem zcela dostatečně zjistil důvody, pro které stěžovatel žádá o poskytnutí azylu. Stěžovatel popsal důvody, proč žádá o azyl, podrobně v návrhu na zahájení řízení o udělení azylu. K těmto důvodům i jejich širšímu kontextu, zejména k okolnostem, za kterých opustil zemi původu, a o jeho ekonomické a sociální situaci s ním pak správní orgán vedl dostatečně podrobný

pohovor, při kterém stěžovateli kladl otázky směřující k podstatě věci a umožňující mu jeho žádost o azyl podrobněji specifikovat a zdůvodnit. Rozhodnutí správního orgánu je nepochybně plně srozumitelné, jednoznačně popisuje zjištěný skutkový stav, přičemž vychází z provedených důkazů a obsahuje logicky postavené důvody, o které se opírá.

Námítka stěžovatele, že se správní orgán vůbec nezabýval důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu a pouze uvedl, že se touto otázkou pro nadbytečnost již nezabýval, je z hlediska § 104 odst. 4 s. ř. s. namítána nepřipustně. Kasační stížnost se nemůže opírat o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Jak již bylo výše uvedeno, stěžovatel ve své žalobě neudělení azylu podle těchto ustanovení nenapadal. Skutečnost, že žalovaný ve svém rozhodnutí důvody pro poskytnutí azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu nehodnotil, byla stěžovateli známa již od okamžiku, kdy se s obsahem tohoto správního rozhodnutí seznámil, tedy nepochybně dříve, než podal žalobu ke krajskému soudu a než soud následně o žalobě rozhodl. Proto nutno mít za to, že uvedenou námitku stěžovatel v řízení před krajským soudem uplatnit mohl, neboť mu rozhodné skutečnosti, které byly základem této námítky, známy byly, přičemž není známa žádná okolnost, která by mu přesto v uplatnění námítky bránila.

Nejvyšší správní soud se poté zabýval námitkou dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. námitkou, že žalovaný a krajský soud nesprávně posoudili otázku aplikace § 12, § 14 a § 16 písm. k) zákona o azylu.

Námítka stěžovatele, že mu měl být udělen azyl, protože naplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, není důvodná. Vedle pozitivního vymezení předpokladů pro udělení azylu zakotvených v tomto ustanovení stanoví tento zákon také vylučující důvody, při jejichž naplnění žadateli azyl udělit nelze; tyto vylučující důvody jsou taxativně stanoveny v § 15 a § 16 tohoto zákona. Naplnění podmínek pro zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona o azylu vylučuje posouzení žádosti podle § 12 téhož zákona. (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, zveřejněno pod č. 244/2004 Sb. NSS; srov. dále rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2004, č. j. 7 Azs 124/2004 - 45, zveřejněno pod č. 349/2004 Sb. NSS). Dle § 16 odst. 1 písm. k) se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel podal žádost o udělení azylu s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení azylu dříve. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem krajského soudu i žalovaného, že stěžovatelovu situaci lze podřadit pod ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. V průběhu správního řízení bylo zjištěno, že stěžovatel vstoupil na území ČR 14. 11. 2002, nelegálně zde pracoval a o azyl požádal až poté, co mu bylo dne 29. 7. 2004 uděleno správní vyhoštění na dobu tří let za nelegální pobyt na území ČR. Po celou dobu svého nelegálního pobytu měl stěžovatel možnost vejít do kontaktu se zástupci státních orgánů. V průběhu celého správního řízení stěžovatel ani neuváděl, že by byl na Ukrajině jakýmkoliv způsobem pronásledován a jako důvody své žádosti o azyl uváděl snahu legalizovat si svůj pobyt v ČR, aby tu mohl pracovat a vyřešit tak svou tíživou ekonomickou situaci. Jak sám v pohovoru ke své žádosti uvedl, o azyl se rozhodl požádat poté, co mu bylo uděleno správní vyhoštění.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění žádného z důvodů kasační stížnosti uplatňovaných stěžovatelem. Kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Žalovanému se proto nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 4 in fine ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. ledna 2006

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu